

РУШДИ НИЗОМИ БОНКИИ ТОҶИКИСТОН

Искандар Давлатов

**Директори Департаменти
назорати бонкии
Бонки миллии Тоҷикистон**

18 майи соли 2013

Мақсадҳои асосии рушди бахши бонкӣ

- Баланд бардоштани устувории молиявии бахши бонкӣ;
- Ҳавасмандкунӣ ва фаъол намудани раванди сармоягузорӣ дар давраи баъди бӯҳронӣ;
- Мустаҳкам намудани боварии сармоягузoron ва истеъмолкунандагони хизматрасониҳои молиявӣ ба бахши бонкӣ.

Низоми банкии Тоҷикистон

ба ҳолати 31 декабри соли 2012

- 16 банки тиҷоратӣ
- 6 банки хориҷӣ
- 125 ташкилоти маблағгузори хурд
- Дориҳои низоми банкӣ – 10 530 млн. сомонӣ
ё 2 210,1 млн. долл. ИМА
- Сандуқи қарзии низоми банкӣ : – 5 292,0 млн.
сомонӣ ё 1 110,7 млн. долл. ИМА
- Амонатҳои низоми банкӣ – 4 926,4 млн. сомонӣ ё 1
034,0 млн. долл. ИМА
- Сармояи низоми банкӣ – 2 297,7 млн. сомонӣ ё 482,3
млн. долл. ИМА

Бонки
милли
Тоҷикистон

Нишондиҳандаҳои низоми бонкӣ

(млн. сомонӣ)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Дороиҳои маҷмӯӣ	2 394	5 665	6 169	5 412	6 833	9 134	10 530
<i>Суръати рушд</i>		136,6%	8,9%	-12,3%	26,4%	33,7%	15,3%
Сармояи маҷмӯӣ	381	660	1 087	1 246	1 412	1 956	2 298
<i>Суръати рушд</i>		73,3%	64,7%	14,6%	13,3%	38,5%	17,5%
Амонатҳо	1 107	2 411	1 924	2 641	3 308	4 421	4 926
<i>Суръати рушд</i>		117,8%	-20,2%	37,3%	25,2%	33,7%	11,4%

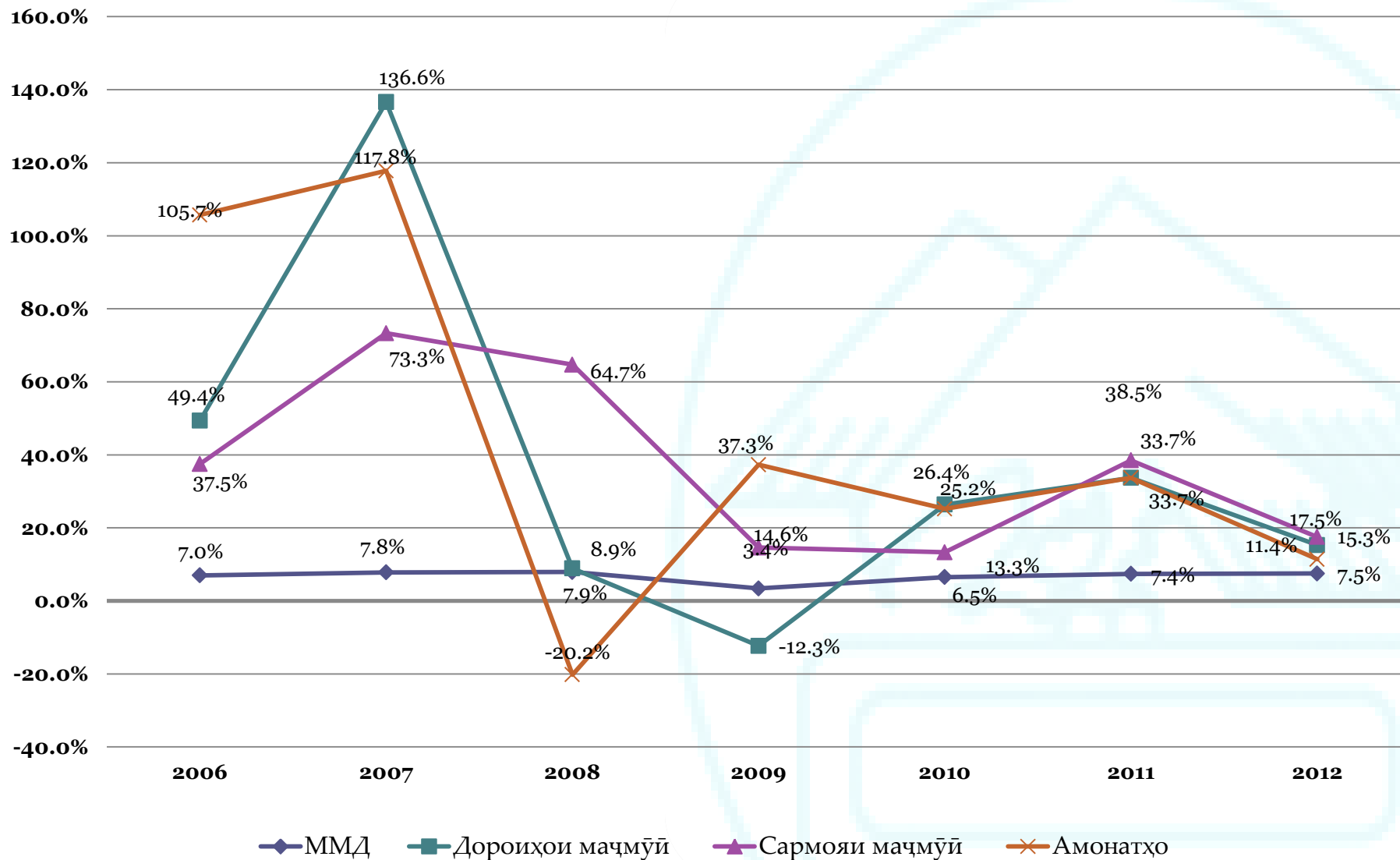
Нишондиҳандаҳои маълумоти

Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ	9 335	12 804	17 609	20 628	24 705	30 069	36 161
Афзоиши ҳақиқӣ		7,8%	7,9%	3,4%	6,5%	7,4%	7,5%

Бонки
милии
Тоҷикистон

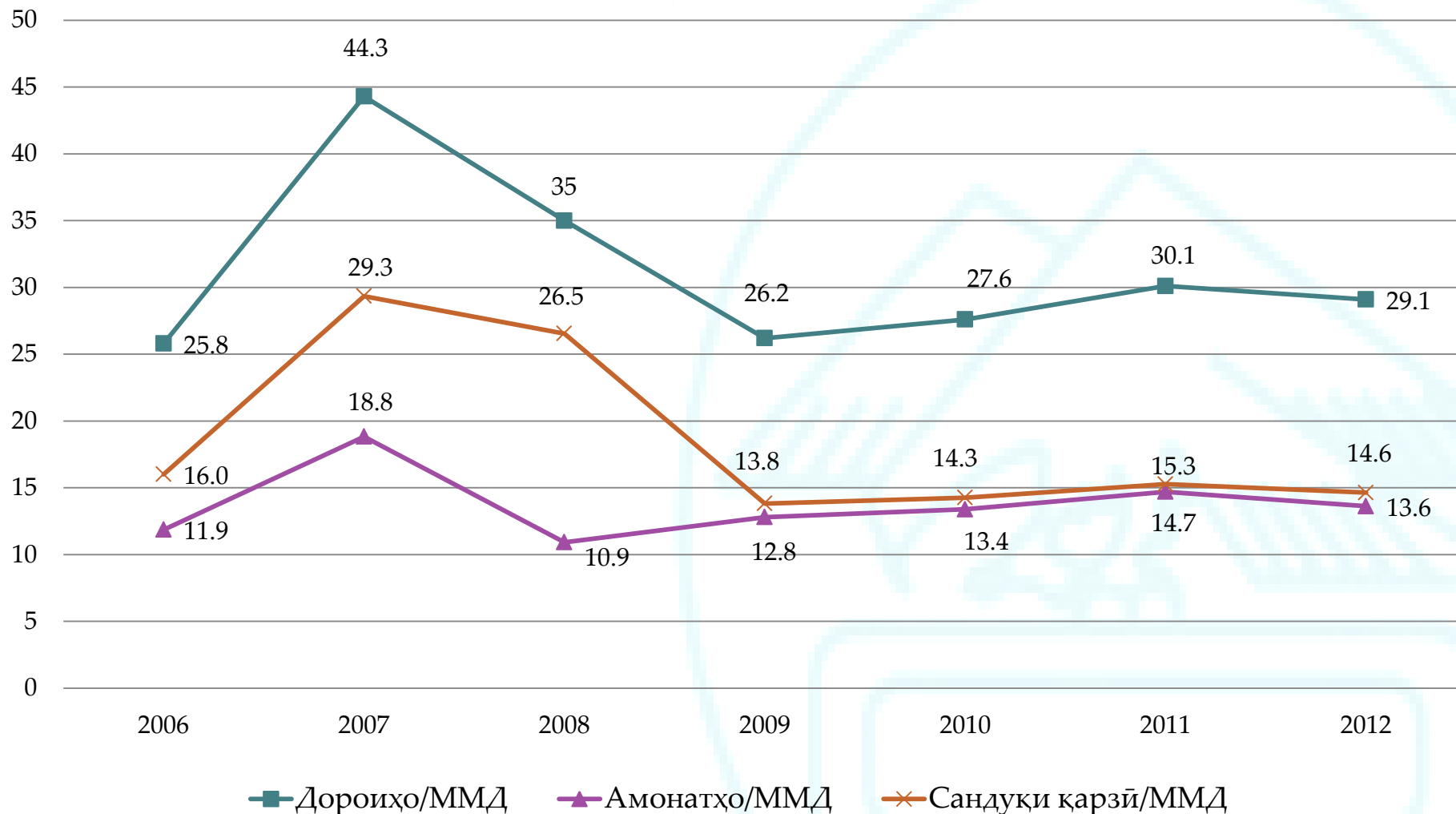
Суръати афзоиши нишондиҳандаҳои низоми бонкӣ

Бонки
милии
Тоҷикистон

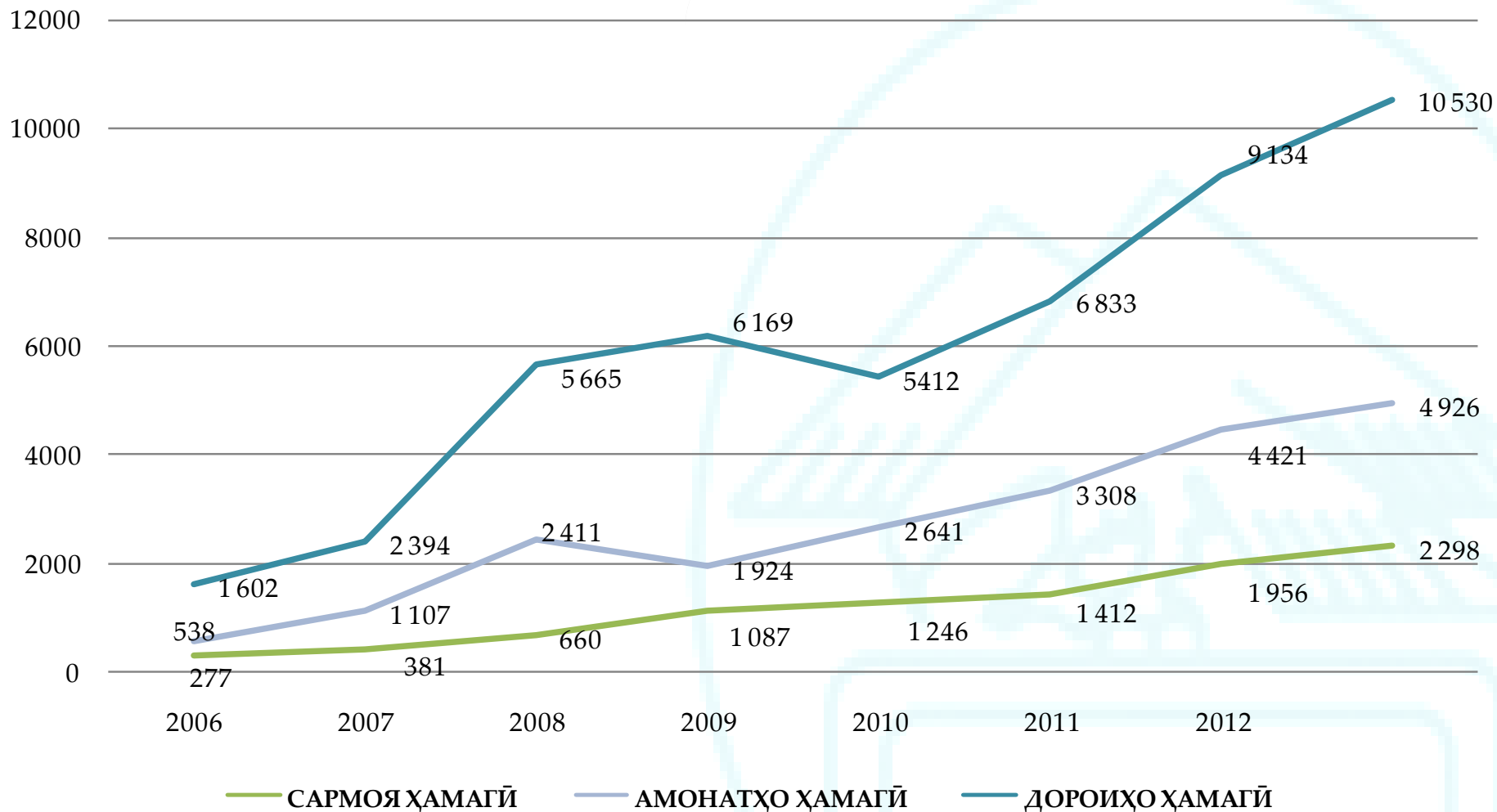
Нишондиҳандаҳои низоми бонкӣ нисбати ММД

Бонки
милли
Тоҷикистон

Нишондиҳандаҳои асосии низоми бонкӣ

Бонки
милли
Тоҷикистон

Графикаи муқоисавии сармоя ва фарқи қарзҳо аз амонатҳо (маҷмӯӣ)

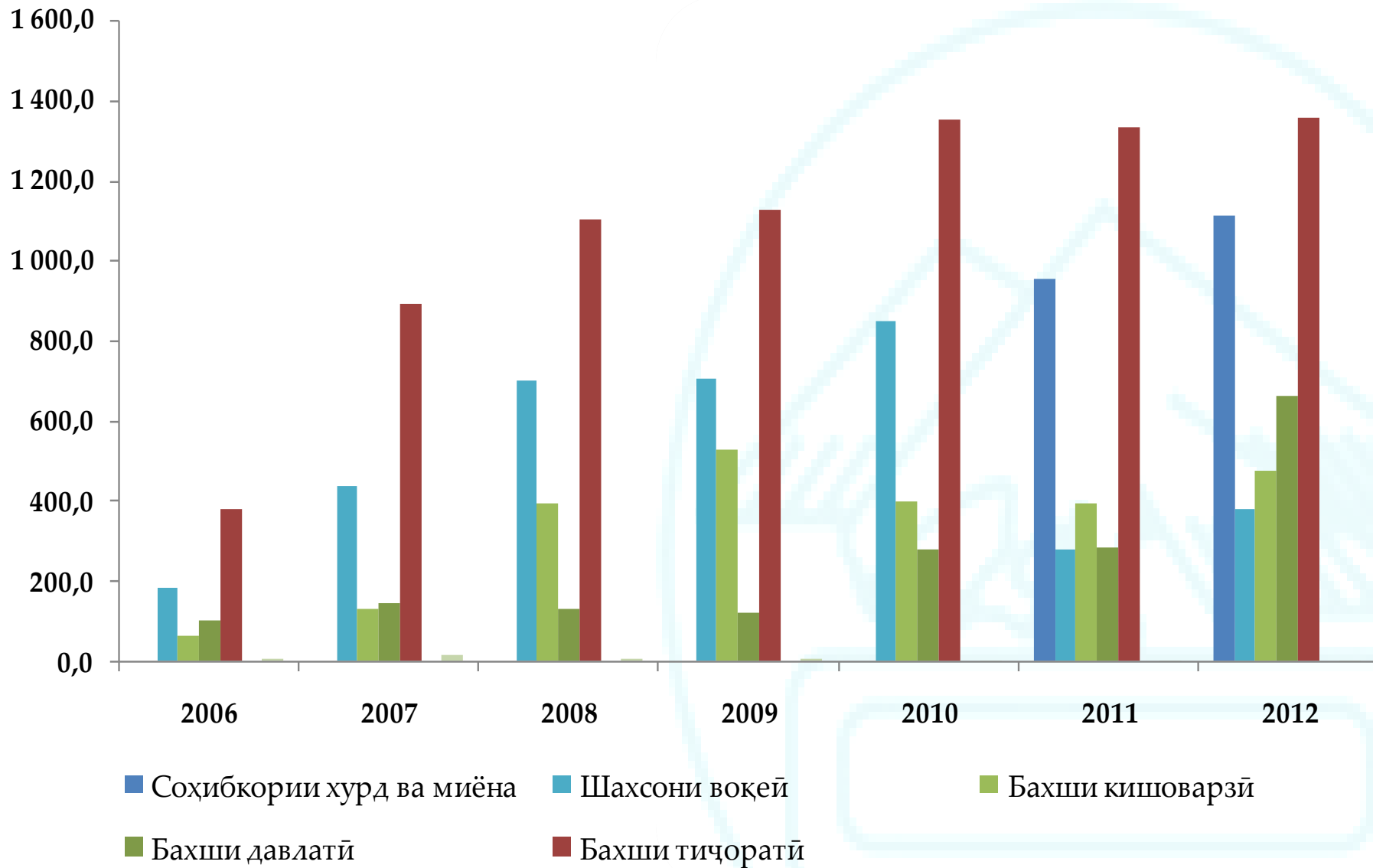

Бонки
милли
Тоҷикистон

Қарзҳо аз рӯи соҳаҳо

Рушди низоми бонкӣ

- Бо мақсади рушд ва таҳкими минбаъдаи бахши бонкӣ қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон №261 аз 28.05.2010с. “Дар бораи тасдиқи Стратегияи рушди бахши бонкӣ барои солҳои 2010 – 2015» қабул гардид.
- Тасдиқ намудани “Нақшаи амал оид ба таъмини суботи бахши бонкӣ” аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон (24.06.2011)

Самтҳои асосии Стратегия

Бахши бонкӣ

- Таҳкими қонунгузори бонкӣ
- Такмил ва тақвияти низоми танзим ва назорати бонкӣ
- Беҳтар кардани идоракунии БМТ ва бонкҳои тиҷоратӣ
- Баланд бардоштани сифати хизматрасони бонкӣ
- Таъмини низоми ҳимояи истеъмолкунандагон
- Беҳтар гардонидани инфрасохтори бахши бонкӣ

Ташкилотҳои молиявӣ ғайрибонкӣ

- Таҷдиди сохтори ҷамъиятҳои қарздиҳӣ
- Рушди ташкилотҳои маблағгузори хурд
- Суғурта
- Иҷораи молиявӣ (Лизинг)
- Бозори сармоя

Ҳамкорӣ бо ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ

- **Бонки исломии рушд** – маблағгузорӣ бо мақсади дастгирии деҳот, қорӣ кардани бонқдории исломӣ
- **Бонки умумичаҳонӣ** – Баҳодиҳии осеппазирии бахши бонкӣ, мукамал намудани назорати бонкӣ ва таъмини суботи бахши бонкӣ
- **Бонки Аврупоии таҷдид ва рушд** – маблағгузорию савдо, соҳибкорӣ хурду миёна ва иштирок дар сармояи бонқҳо
- **Корпоратсияи молиявӣ байналмилалӣ** – ташкили бюрои таърихи қарзӣ, таълими барномаи сертификатсиякунонии хавфҳо дар бонқҳо
- **Бонки Осиёии рушд** – маблағгузорию хурд
- **Ҷамъияти Олмонӣ оид ба ҳамкориҳои байналмилалӣ (GIZ)** - қорӣ намудани бонқдории исломӣ ва мобайл банкинг, ташкили равзанаи ягонаи ҳисоботсупорӣ барои ТМХ
- **Бонки АвруОсиё** – қарздиҳӣ барои дастгирии саноати бофандагӣ
- **Иттиҳоди Аврупо** – дастгирии соҳаи кишоварзӣ (Барномаи дастгирии молиявӣ соҳаи кишоварии Тоҷикистон)
- **ва ғайра**

Таҳкими қонунгузори бонкӣ

Бо мақсади нигоҳ доштани суботи молиявӣ, беҳтар намудани сатҳи хизматрасонии бонкӣ, афзун намудани боварии аҳоли ба низоми бонкӣ, беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ ва баланд бардоштани сатҳи саводнокии молиявии аҳоли ба қонунгузори бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйироту иловаҳо ворид карда шуданд.

Инчунин бо мақсади татбиқи бонқдории исломӣ ва ҷалби сармоягузорӣ дар санаи 30 октябри соли 2012 дар ш. Душанбе Бонки миллии Тоҷикистон ва Ширкати байналмилалии машваратии “Зайд Иброҳим ва Ко” (Малазия) шартномаи ҳамкорӣ оид ба рушди бонқдории исломӣ ба имзо расид, ки тибқи он Лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи бонқдории исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” бо дастгирии молиявии Бонки Исломии Рушд таҳия шуд.

Мукамалсозии инфрасохтори бахши бонкӣ

Ташкили низоми иттилооти қарзӣ

- **Бюрои қарзию иттилоотии Тоҷикистон** 19 апрели соли 2010 дар Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шуд.
- Муассисон 3 бонк ва 6 ташкилоти маблағгузори хурд.
- Иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон барои фаъолият 12 декабри соли 2012 дода шуд.
- Корҳои ташкилӣ, техникӣ ва барномавӣ барои раванди фаъолият омода мебошанд.

Оғози пурраи фаъолият моҳи июни соли 2013

Кумаки техникии байналмилалӣ оид ба:

- Таъмини низоми технологияҳои иттилоотӣ ҷиҳати баҳодихии хавфҳо, беҳтар кардани низоми танзим ва назорати бонкӣ;
- Таъсиси инфрасохтор барои татбиқи босамари низоми пардохт (Маркази протсессингии миллӣ);
- Такмили феҳристи бақайдгирии гарави амволи манқул ва ғайриманқул;
- Нав кардани низоми идорасозии маблағҳои пулӣ, такмили идорасозии хавфҳо дар бонкҳо ва таъмини амнияти иттилоотии онҳо;
- Беҳтар кардани хизматрасонӣ ва пешниҳоди маҳсулоти нави бонкӣ ба истеъмолкунандагон;
- Ташкили низоми ҷимояи ҳуқуқи истеъмолкунандагон мутобиқи амалияи пешқадами ҷаҳонӣ.

Вазифаҳои бахши бонкӣ

- Интихоби бизнес модели ҷолиб;
- Идоракунии ҳозиразамони корпоративӣ ва хавфҳо;
- Истифодаи технологияи ҷадиди информатсионӣ;
- Баланд бардоштани сифати сандуқи қарзӣ;
- Ҷалби сармоягузори дарозмӯҳлат.

Дурнамои инкишофи бахши бонкӣ

- Ҷорӣ намудани хизматрасонии нави бонкӣ (маҳсулоти исломии бонкӣ ва мобайл банкинг)
- Истифодаи пурраи принципҳои асосии Базели оиди баланд бардоштани самаранокии назорати бонкӣ
- Пурзур намудани назорат аз рӯи хавфҳои пардохтпазирӣ ва амалиётӣ
- Ҷойгир намудани манфиатдорони ниҳоии бонкҳо дар сомонаи Банки миллии Тоҷикистон

Фазои мусоиди сармоягузори Тоҷикистон

- Иқтисодиёти кушода ва бозори ру ба тараққӣ
- Либеризатсияи савдо ва ба ТБС (WTO) ҳамроҳ шудан
- 4 минтақаҳои озоди иқтисодӣ (Суғд, Дангара, Ишкошим ва Панҷ)
- Қувваи кории арзон ва захираҳои маданӣ
- Ислоҳоти бахши аграрӣ ва имконияти рушди он
- Рушди сохтмон ва беҳтарнамоии инфрасохтор
- Ташкили бозори сармоя
- Ҳимоя ва дастгирии сармоягузори хориҷӣ.

Бахшҳои ҷалбкунандаи иқтисодиёт

- Бонкҳо, ташкилотҳои маблағгузори хурд, суғурта ва лизинг
- Коркарди маҳсулоти кишоварзӣ ва истеҳсоли маҳсулоти хурока
- Энергетика
- Бофандагӣ
- Нақлиёт
- Туризм

Бонки
миллии
Тоҷикистон

Ташаккур барои диққататон!